

ÜNİTE 5

Muhasebe Fonksiyonu

Giriş

Muhasebenin başlangıcı rakamların ve yazının buluşundan itibaren kabul edilir bu da yaklaşık MÖ 5000 yıllarına rastlar. Bugünkü muhasebe sistemi 15. Yüzyılda İtalyan Luca Pacioli tarafından keşfedildi. Bugünkü Muhasebe ise tam olarak uygulama 1900'lü yılların başına dayanır.

Bilgi Sistemi Olarak Muhasebe

İşletmelerin faaliyetleri sırasında ortaya çıkan veriler, bilgi işlem faaliyetleriyle bilgi hâline dönüştürülmekte ve bilgi kullanıcılarının ihtiyaçları doğrultusunda raporlanmaktadır. Bilgi kullanıcısı da bu raporlar doğrultusunda işletme faaliyetleri ile ilgili kararları verebilmektedir. Bilgi kullanıcılarının ihtiyaç duydukları bilgilerin sunulabilmesi için kaliteli finansal bilginin bazı özellikleri bünyesinde barındırması gerekmektedir. Bu özellikler şunlardır:

- Bilgi çıkış noktası ve kaynağı,
- Bilginin içeriğinin o anda yapılmakta olan işin gerekleriyle birlikte ele alınması; bilginin ilgili, zamanlı, tam ve yeterli miktarda olması,
- Bilginin temsil edilebilirliği, üretilen bilginin yalınlığı ve tutarlılığı sayesinde anlaşılabilir ve yorumlanabilir yani temsil edilebilir bir bilginin sunulması,
- Bilgi üretim sürecine ve sistemin genel yapısına erişimin belirli bir yetki çerçevesinde geliştirmesi ve bilgiye ulaşmada sistem güvenliğinin ön planda olması gerekir.

Bilgi sistemi olarak muhasebeyi anlayabilmek için muhasebenin temel kavramlarının ne olduğunu bilmek ve muhasebe sürecini açıklayabilmek önemlidir.

Muhasebe Kavramları

İşletmenin Finansal durumu sayesinde işlemeyi yönetenlere alacağı kararların doğruluğunda önemli rol oynar. **Varlıklar:** İşletmenin sahip olduğu ekonomik değerlerdir. Binalar, makineler, mallar, para vb. değerler örnek olarak gösterilebilir.

- **Dönen varlıklar:** İşletmenin bir faaliyet döngüsü içinde işlem gören varlıkları.
- **Duran varlıklar:** İşletmenin bir faaliyet döngüsü içinde işlem görmeyen varlıkları.
- **Kaynaklar:** Girişimci ya da yatırımcıların işletmenin ihtiyaç duyduğu varlıkları elde etmesini sağlamak amacıyla verdikleri para ve para benzeri değerlerdir.
- **Muhasebe kişiliği:** İşletmenin; sahibinden, alacaklılarından, yöneticilerinden ve diğer ilgili taraflarından ayrı bir varlık olarak kabul edilmesidir.
- **İşletmenin sürekliliği:** İşletmenin temel amaçlarından biri kâr elde etmek ya da para kazanmaktır. Bu amacın yerine getirilmesinde ise işletmenin sonsuz bir zamanı ve yaşantısı olacağı varsayılır.
- **Öz kaynaklar:** İşletme sahiplerinin varlıklar üzerindeki haklarıdır.

- *Yabancı kaynak:* İşletme varlıklarını üçüncü şahıslardan sağlaması durumudur. Bu durumda varlıkların kaynağı borçtur. Yabancı kaynakların bir yıl içinde ödenmesi yükümlüğü söz konusu ise kısa vadeli yabancı kaynakları olarak ifade edilirken, bir yıldan daha uzun bir süre içinde ödemek zorunda olduğu kaynaklar uzun vadeli yabancı kaynaklar olarak nitelendirilir.
- *Sermaye:* İşletme kurulurken girişimcinin sağladığı varlıkların toplam değeridir. Sermaye bir öz kaynak unsurudur.
- *Muhasebe:* Finansal nitelikli işlemlere ilişkin verileri muhasebenin ilke ve kurallarına göre bilgiye dönüştürerek, ilgili kişilere sunan bir bilgi sistemidir.
- *Muhasebe Eşitliği (Bilanço eşitliği):* Bir işletmenin sahip olduğu varlıkların tamamı ya işletme sahiplerinin sağladığı öz kaynaktan ya bir finansman kurumu tarafından sağlanan yabancı kaynaktan ya da bu iki kaynağın toplamından sağlanabilmektedir (öz-kaynaklar + yabancı- kaynaklar = sermaye). Bu durumda bir işletmede varlıklar her zaman bu kaynaklara eşit olmak zorundadır. (Varlıklar = Kaynaklar)
- *Dönem:* İşletmenin sonsuz ömründe eşit aralıklara bölünmüş zaman dilimleridir. Ölçülmesi kolay olduğu için genellikle 1 Ocak ile 31 Aralık arası bir dönem olarak kabul edilir.
- *Bilanço:* İşletmenin belirli bir andaki finansal durumunu gösteren tablodur.
- *Gelir tablosu:* Belirli bir dönemde (1 Ocak - 31 Aralık tarihleri arası) gerçekleştirilen faaliyetlerin sonucunu kâr veya zarar olarak gösteren bir finansal tablodur. Bu nedenle gelir tablosuna işletmenin finansal performans tablosu da denilmektedir.

İşletmenin bir faaliyet döneminde işlem gören varlıkları dönen varlıklar denir, bunun dışındaki varlıklar ise duran varlıklardır. İşletme yabancı kaynaklardan aldığı bir yıldan az bir süreli krediler ise *kısa vadeli yabancı kaynaklar* olarak adlandırılır. Ama bu kaynaklar bir yıldan fazla olursa *uzun vadeli yabancı kaynaklar* olarak adlandırılır. İşletmenin bir dönem içerisindeki finansal durumunu gösteren tabloya bilanço denilmekte ve belirli bir periyot içindeki varlıkları ve kaynaklarını gösterir. Dönen ve sabit varlıklar bilançonun aktif tarafında, yabancı kaynaklar ve öz sermaye ise pasif tarafında gösterilir. Bir yıllık bir periyottaki işletmenin performans tablosudur ve işletmenin ne kadar kar veya zarar ettiğini gösterir.

Muhasebe Süreci

İşletmenin finansal verilerini bilgiye dönüştüren ve toplanan finansal veriler ile üretilen bilgilerin gerçeğe uygun olup olmadığını kontrol eden bir sistemdir. Aynı zamanda işletmenin faaliyetlerin ölçme işlevini yerine getirir. Bu işlevleri “defter tutma” ve kayıtlama” olarak bilinir. Muhasebe işletmenin ölçme işlevini yerine getirirken, finansal nitelikli ticari işlemlere ilişkin belgeleri toplamakta, yasal defterlere kaydetmekte ve sınıflandırıp özetlemektedir. Belgelendirme, bir işletmenin finansal işlemlerinin kanıtlanmasını sağlayan ve yasalar tarafından zorunlu tutulan dokümanlardır. Bilgilerin biçimi günlük işletme faaliyetleri için “yevmiye defteri” ve daha sonra bu bilgiler “büyük deftere” kayıt edilir. Tüm bu çizelgelere de “hesap” adı verilir. Muhasebe sürecinde ölçme işlevi sonucunda üretilen finansal bilgiler çeşitli analiz teknikleri kullanılarak çözümlenir, analiz edilir ve yorumlanarak bilgi kümeleri hâline getirilir. Kümelenen bilgiler kullanıcıların talep ettiği bilgiler hâlinde raporlar oluşturulur. Ayrıca muhasebe hazırlanan raporları ilgili kişi veya kurumlara iletme görevini de üstlenmektedir.

Muhasebe süreci, işletmenin finansal verilerini bilgiye dönüştüren ve toplanan finansal veriler ile üretilen bilgilerin gerçeğe uygun olup olmadığını kontrol eden bir sistemdir. Muhasebe süreci, bilgi sistemi olarak değerlendirildiğinde;

- Girdi,
- Süreç ve
- Çıktı aşamalarından oluşmaktadır.

Sistemin girdisi, verilerin toplanmasına yardımcı olan belgelerdir. Fatura, yazar kasa fişi, çek ve senet gibi belgelerdir.

Sistemin süreç aşamasında, toplanan belgelerin muhasebe ilke ve kuralları ile yasal düzenlemelerin öngördüğü sürelerde zorunlu (ve ayrıca işletme ihtiyaç duyarsa isteğe bağlı) defterlere kaydetme ve sistemli bir şekilde dosyalanma faaliyetini yürütmektedir. İşlemlerin kaydedilmesi yevmiye defteri ile gerçekleştirilir. Yevmiye defterine finansal nitelikli işlemin bütünü kaydedilirken, bu işlemten etkilenen hesaplar büyük defter aracılığıyla sınıflandırılır. Böylece işletmenin her bir varlığı, kaynağı, geliri ve gideri hakkında veri ve bilgi istendiği anda üretilmektedir.

Sistemin çıktı aşamasında ise yevmiye defterine kaydedilen ve büyük defterde sınıflandırılan bilgilerin tutarlılığını ölçmek amacıyla ara dönemlerde veya dönem sonunda mizanların düzenlenmesi ve sonucunda finansal durum tablosu (bilanço), finansal performans tablosu (gelir tablosu) ve nakit akış tablosu gibi finansal tabloların hazırlanıp ilgili kullanıcılara sunulması söz konusudur.

Bilgi Sisteminde Muhasebe Bilgisi Kullanıcıları

İşletme hem kendi içi hem de kendi dışındaki kullanıcılara ki bunlar genellikle maliyedir (devlet), bilgi aktarımı yapar.

Muhasebe farklı çıkar gruplarına göre finansal bilgi üretme hizmeti sunduğu için, bilginin işletme içine veya dışına sunulmasına göre farklı muhasebe türleri söz konusudur. Bunlar aşağıda kısaca açıklanmıştır:

- *Finansal Muhasebe*: İşletmenin varlık, borç ve sermaye yapısı hakkında işletme dışı gruplara bilgi sunar.
- *Bağımsız (dış) Denetim*: Halka açık ve büyük işletmeler hazırladığı finansal tabloların güvenilirliğini yasalarca yetki verilmiş yeminli mali müşavirlere bağımsız denetim yoluyla onaylatır.
- *Maliyet ve Yönetim Muhasebesi*: Üretim ve satışı yapılan mamul ve hizmetlere ait direkt ve endirekt maliyetlerin çeşitli unsurlarının saptanması, tanımlanması, ölçülmesi, raporlanması ve analizine yöneliktir.
- *İç Denetim*: Bir işletmenin faaliyetlerini geliştirmek ve onlara değer katmak amacını güden bağımsız ve objektif bir güvence ve danışmanlık faaliyeti yürütülmektedir.

Muhasebe türlerinden finansal muhasebe, iç denetim, maliyet ve yönetim muhasebesiyle işletme içi bilgi kullanıcılarına veri ve bilgi üretilirken, işletme dışı bilgi kullanıcılarına finansal muhasebe tarafından hazırlanan finansal tablolar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Finansal muhasebe, işletmenin varlıkları, borç ve sermaye yapısını

gösterir. Halka açık büyük işletmeler bu tabloların güvenilirliğini yeminli müşavirler yolu ile denetletirler.

İşletme Dışı Bilgi Kullanıcıları

İşletme dışı bilgi kullanıcıları doğrudan veya dolaylı ilişkili taraflar olabilmektedir. İşletme dışında olmasına rağmen, doğrudan bilgi kullanıcısı olarak kabul edilebilecek ilgili taraflar şöyle sıralanabilir: Devlet, rakipler, işletme sahipleri veya ortakları, finansal kurumlar, müşteriler, tedarikçiler, çalışanlar, işçi sendikaları, sivil toplum kuruluşları, medya, işletmelerle ilgili düzenleme yapma yetkisine sahip düzenleme kurumları vb. olarak nitelendirilebilir. Ayrıca işletmeyi sadece temsil etme ve danışmanlık hizmetlerini yürütme görevlerine sahip avukat, sigortacılar, işletme araştırmacıları gibi bilgi kullanıcıları ise işletme dışında olmalarına rağmen dolaylı bilgi kullanıcılarıdır. Muhasebe işletme dışı bilgi kullanıcılarına bilanço, gelir tablosu, nakit akım tablosu ve öz kaynak değişim tablosu yardımıyla bilgi sunmaktadır.

İşletme Sahipleri veya ortakları

İşletmelerin sahip ve ortakları artık yöntemi uzman kişilere bırakmaktadır. Bu nedenle ortakların şirket yönteminde etkileri oldukça azalmıştır. Profesyonel yöneticilerin işletme kaynaklarını etkin kullanıp kullanmadıkları hakkında denetime ihtiyaç vardır. İşletmenin laikiyle yönetilip yönetilmediğinin denetlenmesi şarttır.

Finansal Kurumlar ve Piyasalar

İşletmeler ortaklarına yatırdıkları paraları verimli bir şekilde geri dönüş sağlamalıdır. İşletmenin büyümeye, nakit akışına ihtiyacı vardır, bu yüzden dış sermayeye ihtiyaç duyulabilir. Uzun vadeli krediler işletmenin borç ödeme kapasitesine ve çevreye verdiği güvene bağlı olarak sağlanabilir.

Rakipler

Artan rekabet şartlarında işletmeler için bilgi çok önemli hale gelmiştir. Rakipler işletmenin sektör içindeki yerini, ürünlerini, sattıkları ürünün maliyetini, Pazar payı gibi bilgileri bilmek isterler.

Müşteriler ve Tedarikçiler

Müşterilere satılacak ürünlerin, müşterilerin isteklerine uygun olması, talep miktarı, ürünün üretilmesi ve maliyeti gibi bir çok unsur değerlendirilmelidir. Tüm bu çabalar müşterilerin beklentilerini karşılayacak bir şekilde olması gerekecektir.

Çalışanlar ve İşçi Sendikaları

İşletmeler çalışanlarına ücret, maaş, sosyal güvence, yıllık izin, hastalık gibi faydalar sunmak zorundadır. Bunun yanında çalışanların emeklilik, hayat sigortası gibi ihtiyaçların karşılanması, uzun süreli işten ayrılmalar, iş görmezlik ödeneği, işten çıkarma tazminatları gibi güvencelerin işçilere verilmesi gerekmektedir.

Devletin Vergi Toplama Yetkisi Verdiği Kurumlar

Muhasebe kayıtların kullanan en önemli taraf ise devlettir. Çünkü devletin gelirleri topladıkları vergilerdir. Bu nedenle işletmelerin ödemekle yükümlü olduğu vergilerin miktarı muhasebe verilerine göre hesaplanır.

İşletmelerin İlgili Düzenleme Yapma Yetkisine Sahip Düzenleme Kurumları

Devletler sektörleri devamlı denetim altında tutarak ve gerekli düzenlemeleri yaparak ekonomiye müdahale edebilmektedirler. Bankacılık Düzenleme ve Denetim Kurum, Telekomünikasyon Düzenleme Kurulu, Sermaye Piyasası Kurumu, Rekabet Piyasası Düzenleme Kurumu bunlara örnektir.

Sivil Toplum Kuruluşları

Toplumun algı ve beklentilerini karşılamayı devlet tek başına yapamaz bu yüzden de sivil toplum kuruluşları gibi kuruluşlar toplumda etkili olması gerekmektedir. Bu olguya “sosyal sorumluluk” denmektedir. İşletmelerin tek sorumlulukları kar elde etmek ve vergisini vermek olmamalıdır. Aynı zamanda işletmeler toplumun bazı beklentilerini çevreye duyarlı olmak gibi gerekli destekleri vermeleri de gerekmektedir.

Medya

İnsanlar uyumadıkları süre içinde TV, Radyo ve Gazete sosyal medyayı takip ederler. Bu yüzden iletişim ortamında, gerçeğe uygun, şeffaf bilgilerin toplum ile paylaşılması gerekmektedir.

İşletme İçi Bilgi Kullanıcıları

Muhasebenin ürettiği finansal bilginin tümünü elde etme ve kullanma yetkisine sahip olan işletme yöneticileri işletme içi bilgi kullanıcılarını oluşturmaktadır. İşletme fonksiyonları ile muhasebe arasındaki ilişkiler para değeri üzerinden gerçekleştirilmektedir. 5 tür işletme içi bilgi kullanıcısı bulunmaktadır:

- Muhasebe ve Yönetim Fonksiyonu
- Muhasebe ve Pazarlama Fonksiyonu
- Muhasebe ve Üretim/Hizmet Fonksiyonu
- Muhasebe ve Finans Fonksiyonu
- Muhasebe ve İnsan Kaynakları Fonksiyonu

Muhasebe ve Yönetim Fonksiyonu: Muhasebe üç tür bilgi üretmektedir. Bunlar;

- İşletmenin finansal nitelikli olaylarını finansal tablolara dönüştürerek ham bilgiler oluşturmak,
- İşletmenin finansal durumunu tablolar üzerinden analiz edip yorumlayarak finansal analizler gerçekleştirmek ve
- Hedefe bağlı sorun çözmeye yönelik bilgiler üretmektir.

Yönetim fonksiyonu muhasebeden, hem finansal analiz hem de sorun çözmeye yönelik bilgi talebinde bulunur.

Planlama iki yönlü bir işlemdir. Planlama ile işletmenin geleceğine yön verilmeye çalışılmaktadır. İşletme hedeflerine ulaşmada çeşitli alternatif yolların sonucunda karşılaşılabilecek durumları finansal olarak bütçeler yardımıyla görebilir. Ayrıca ulaşmak istenilen hedeflerin ulaşılır olup olmadığı da bütçeler yoluyla somutlaştırılır. Bütçeler ise muhasebe fonksiyonu başkanlığında yürütülür. Ancak hazırlanan her bütçe, işletmeyi hedeflerine ulaştırmayabilir. Bu durumda planlamanın ikinci işlevi *'iletişim, kesin kabul ve kontroldür*. Bütçe hazırlanma sürecinde işletmenin ulaşmak istediği hedeflere işletmenin tüm fonksiyonlarının katılımı ve kabulü sağlanmalıdır. Bütçe hazırlama sürecinin aşamaları:

- Bütçe komitesi oluşturulması,
- Bütçe döneminin belirlenmesi,
- Bütçe yönergesinin tanımlanması,
- Bütçe amaçlarının hazırlanması,
- Bütçenin kabulü ve onayıdır.

Benzer şekilde kontrol de planlama aşamasında yer alan hedeflere ulaşma ve organizasyonun tüm bölümlerini bu amaç için bir bütün olarak çalıştırma olasılığını yükseltmek için yönetim tarafından alınan önlemleri ifade etmektedir.

Muhasebe ve Pazarlama Fonksiyonu: Pazarlamanın görevi sadece bir müşteri kitlesi yaratıp, işletmenin müşterisine sunduğu mal/hizmet/ürünü satmak değildir. Satış sonrasında müşteri memnuniyeti de önemlidir. Bu nedenle pazarlama, her bir müşterisinin değerinin ne olduğunu bilmek istemektedir. Bu talep, müşteri yaşam boyu değeri (MYBD) kavramı ile ortaya konulabilmektedir. MYBD, işletmenin müşterilerinin satın alma davranışı üzerinde pazarlamanın etkisini ortaya koyar ve kavram, hedeflenen pazarlama faaliyetleri için değerli bir yatırım ölçüsüdür. Pazarlama fonksiyonu açısından bu kadar önemli bir bilginin hesaplanabilmesi için muhasebenin ürettiği bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır.

Pazarlama müşterileri hakkında birçok bilgiye sahip olmasına rağmen, müşterilerin net satışları, ürün iadeleri, iskontoaları, vadesinde tahsil edilebilen ve tahsil edilemeyen alacakları hakkındaki bilgiler muhasebeden pazarlamaya aktarılmaktadır.

İşletme pazarlama stratejilerine bağlı olarak oluşturduğu pazarlama karmasının (ürün, ürün fiyatı, dağıtım kanalları, tutundurma faaliyetleri) sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi muhasebeden alınan bilgilere bağlıdır.

Muhasebe ve Üretim/Hizmet Fonksiyonu: Muhasebe de üretim fonksiyonu için özel bir muhasebe alanı olarak maliyet muhasebesi'ni yaratmıştır. Maliyet muhasebesinin amaçları şöyle sıralanabilir:

- Maliyet merkezi ve ürün bazında maliyetlerin hesaplanması,
- Bütçelenen maliyetler ile gerçekleşen maliyetlerin karşılaştırılması, böylece maliyet kontrolü yapılması,
- Ürünün satış fiyatının belirlenmesine katkı sağlanması,
- Hizmet, süreç, iş, ürün ve maliyet merkezi bazında kârlılığın tespit edilmesi,

- Üretim yöneticilerinin karar almasına yardımcı olacak maliyet raporları hazırlanması,
- Her bir ürüne ilişkin maliyet standartlarının oluşturulması,
- İşletme odaklı ya da sektörel bazda maliyet analizleri yapılmasıdır.

Maliyet muhasebesi ile hem üretim yöneticilerinin karar alabileceği kontrol edilebilir değişken maliyetlere ilişkin bilgiler sağlar. Üretim işletmeleri için en önemli konulardan biri de kaliteli üretim yapmaktır. muhasebesi üretim fonksiyonu için kalite maliyetlerini hesaplayabilmektedir.

Muhasebe her bir müşterinin talepleri doğrultusunda üretilen ürünün maliyetini hesaplamakta, fiyatın belirlenmesine katkı sağlamakta, ürünün üretilip üretilmemesi için kârlılık analizi yapmakta ve böylece üretim fonksiyonunun gereksinim duyduğu bilgileri üretebilmektedir.

Muhasebe ve Finans Fonksiyonu: İşletmeye kaynak sağlama faaliyetine finansman faaliyeti denilmektedir. ile finans fonksiyonlarının her ikisi de parasal değerlerle ilgilenmektedir. Nakdin doğru bir şekilde yönetilmesinde her iki fonksiyonun da sorumlulukları bulunmaktadır. Muhasebenin nakit fazlası politikası izlemesi, öngörülmemen krizleri ve yönetim hatalarına karşı bir tampon oluşturması açısından faydalıdır. Bir işletmenin büyümesi ve faaliyetlerini sürdürmesi için yeterli nakit yoksa, bu durum işletmenin borçlarını ödemekte zorlanabileceği gibi aynı zamanda borçlanma yeteneğini de zayıflatacaktır. Bu durum ise finans yönetiminin fon açığını çok daha maliyetli sağlamasına yürütmesi gereken birimlerdir.

Muhasebe ve İnsan Kaynakları Fonksiyonu: İşletmede muhasebe fonksiyonunun yürütülmesinde görev alan çalışanlar da insan kaynaklarının faaliyetlerinin bir parçasıdır. Bu nedenle muhasebe çalışanlarının işe alınması, oryantasyonu, eğitimi, işten ayrılması gibi işlemlerin yürütülmesinde insan kaynakları faaliyetleri yürütülmektedir.

Muhasebe ile insan kaynakları fonksiyonları arasında sıkı bir ilişki ve iş birliği olmak zorundadır. Çünkü insan kaynaklarının tüm faaliyetlerinde ya parasal bir işlem ya da devletle ilgili yasal bir süreç söz konusudur.

Muhasebe insan kaynağı, Duran Varlıklar grubunda şerefiye olarak kabul edilmektedir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken bir konu, iş gören her ne kadar işletmenin varlık unsuru olduğu belirtilmiş olsa da aslında burada kastedilmek istenen şey, iş görenin kendisi değil iş görenden alınan hizmetler işletmenin varlığı olarak nitelendirilmektedir. İş görenin işletme varlığı olması nedeniyle, insan kaynakları muhasebesi (İKM) yaratılmıştır. İKM, entelektüel sermaye bileşenlerinden insan sermayesini içeren, insan kaynaklarına ilişkin bilgileri saptamak, ölçmek ve elde edilen verileri işletme ile ilgili bilgi kullanıcılarına iletme işlevini üstlenen muhasebe işlemleridir.

İnsan işletmenin bir yatırım faaliyetidir ve hem bilançoda hem nakit akım tablosunun bir unsurudur. İşletme iş göreni işe aldıktan sonra da yatırım yapmaya devam eder. Bu görevlerini yerine getirirken ise yıpranır, eskir ve modası geçebilir. Bu nedenle yatırım yapılan varlıkların dönemsel yıpranma payları üretilen ürün veya sunulan hizmetin maliyetinin bir unsuru olarak değerlendirilir. Bu ise kıdem tazminatı ile gerçekleştirilir.

Kıdem tazminatı, iş görenin çeşitli sebeplerle işyerinden ayrılırken işveren tarafından iş kanunu gereğince iş görene vermiş olduğu bir tazminat şeklidir. Kıdem tazminatı iş görenin her dönem bir aylık brüt ücreti olarak kabul edilir ve sadece damga vergisi kesintisi yapılır. Aslında insan kaynakları muhasebesi açısından kıdem tazminatı iş görenin yıpranma ve kullanma payıdır. Ayrıca insan kaynaklarına yönelik yapılan maliyet muhasebesi ile bir işletmenin sahip olduğu insan kaynaklarının direkt ve endirekt maliyetlerinin hesaplanması, fon kaynaklarının tahsis edilmesi, fırsat ve ek maliyetlerin tespit edilmesi, iş gören standartlarının ve bütçelerinin oluşturulması ve insan kaynağı birimine raporlanması sağlanabilmektedir.

İş görenlerin ücret yönetimi insan kaynakları ile muhasebenin iş birliği ile yürütülmektedir. İnsan kaynaklarının iş gücü planlaması aşamasında da muhasebe etkin rol oynamaktadır.